

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-06-13 Nr. 429-129
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. sausio 16 d. įvyko eismo įvykis: susidūrė ir buvo apgadinti pareiškėjo valdytas automobilis *VW Passat* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir kito asmens valdytas automobilis *Toyota Prius* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Eismo įvykio dalyviai į eismo įvykio vietą iškvietė policijos pareigūnus, o jiems atvykus susitarė dėl atsakomybės už eismo įvykį, užpildė eismo įvykio deklaraciją, 14 langelyje „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ pasirašė abu vairuotojai. Apie įvykį buvo informuotas automobilio *Toyota Prius* automobilio valdytojų civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudęs draudikas, buvo pradėtas žalos administravimas.

2024 m. sausio 23–24 d. draudikas per savitarnos portalą internete informavo pareiškėją, kad vadovaujantis žalos administravimo metu gautais dokumentais nustatyta abipusė vairuotojų kaltė dėl eismo įvykio, ir sprendimas nebus keičiamas, nebent būtų pateikti kitokias aplinkybes patvirtinantys įrodymai.

2024 m. vasario 21 d. raštu draudikas informavo pareiškėją apskaičiavęs, kad dėl įvykio buvo patirta 1 515 Eur nuostolių, ir sutinkąs išmokėti pusę nuostolių atlyginančią draudimo išmoką (717,50 Eur).

Nesutikęs su draudiko sprendimu, pareiškėjas pateikė skundą, kurį Lietuvos bankas, remdamasis teisės aktais, persiuntė draudikui ir paprašė pateikti motyvuotą atsakymą. Skunde pareiškėjas nurodė, kad į įvykio vietą atvykę pareigūnai nustatė, jog eismo įvykio kaltininkas yra kito automobilio vairuotojas, todėl eismo įvykio vietoje buvo užpildyta eismo įvykio deklaracija. Pareiškėjas teigė per klaidą pasirašęs ne ten, kur reikia, ir taip prisiėmęs dalį atsakomybės, nors nėra kaltas. Siekiant įrodyti, kad už eismo įvykį atsakingas kitas vairuotojas, draudikui buvo pateikta policijos pažyma, tačiau draudikas į ją neatsižvelgė, teigdamas, jog joje nurodyta tik policijos nuomonė, vis tiek atsakomybę už eismo įvykį laiko abipuse.

2024 m. kovo 5 d. atsakyme į skundą draudikas paaiškino, kad policijos pareigūnai, nors ir buvo atvykę į eismo įvykio vietą, eismo įvykio aplinkybių nefiksavo, tyrimo neatliko, o pareiškėjui išduotoje policijos pažymoje nurodyta, jog „*eismo dalyviams užpildžius eismo įvykio deklaraciją klausimas dėl administracinio teisės pažeidimo bylos teisenos pradėjimo policijoje nesprenžiamas <...>, o atsakingą už padarytą žalą asmenį nusprendžia draudimo bendrovė*“. Draudikas taip pat paaiškino, kad abu vairuotojai teigia važiuavę degant eismą leidžiančiam (žalios šviesos) šviesoforo signalui, tačiau tokiu atveju įvykio nebūtų, o objektyviai patikrinti ir nustatyti šių aplinkybių nėra galimybės. Todėl draudikas teigė neturįs pagrindo nesivadovauti eismo įvykio dalyvių užpildyta ir pasirašyta eismo įvykio deklaracija ir sprendimo nekeisias.

Galutinis draudiko sprendimas pareiškėjo netenkino, todėl jis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas nurodė tokius pačius nesutikimo su draudiko sprendimu motyvus, kaip ir draudikui teiktame skunde. Pareiškėjas teigė, kad atsakingu už eismo įvykį turi būti pripažintas automobilio *Toyota Prius* vairuotojas (atitinkamai pareiškėjui išmokėta draudimo išmoka, atlyginanti ne pusę, o visus jo patirtus nuostolius).

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas pakartojo atsakyme į skundą nurodytus

sprendimo kaltę laikyti abipuse motyvus, taip pat nurodė kitas su žalos administravimo metu nustatytais faktais susijusias aplinkybes. Draudikas paaiškino žalos administravimo metu susisiekęs su paties pareiškėjo civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusia draudimo bendrove *ERGO Insurance SE*, su kuria bendradarbiaujant ir keičiantis informacija apie įvykį buvo nuspręsta, kad eismo įvykis nutiko dėl abiejų vairuotojų kaltės. Atsiliepime taip pat teigiama, kad pareiškėjui tvirtinant, jog policija nustatė eismo įvykio kaltininką ir juo pripažino kitą vairuotoją, draudikas kreipėsi į policiją, tačiau jokios papildomos informacijos apie įvykį negavo. Draudikas paaiškino tam tikrais atvejais turįs teisę nesivadovauti eismo įvykio deklaracija, tačiau tokiais atvejais būtina turėti objektyvių ir neginčijamų įrodymų, patvirtinančių kitas aplinkybes, nei užfiksuota eismo įvykio deklaracijoje, o šiuo atveju tokių duomenų nebuvo gauta.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus matyti, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo išmokėti pusę pareiškėjo nuostolių atlyginančią draudimo išmoką pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar draudikas pagrįstai sprendė, kad už eismo įvykio metu padarytą žalą yra atsakingas ir pats pareiškėjas bei šiuo pagrindu priėmė pareiškėjo skundžiamą sprendimą.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemą reglamentuoja Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymas (TPVCAPDĮ) ir šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklės¹ (toliau – Taisyklės) ir kt.).

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo objektas yra transporto priemonių valdytojų civilinė atsakomybė. TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad atsakingas draudikas moka išmoką, jeigu eismo įvykio metu naudojant šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytą transporto priemonę ir esant visoms sąlygoms konstatuoti transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę yra padaryta žala. Taigi, draudiko prievolės pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą mokėti draudimo išmoką atsiradimo (draudžiamą įvykio faktui nustatyti) būtina sąlyga – transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė.

Nustačius draudžiamą įvykio faktą, nukentėjusiam trečiajam asmeniui mokama draudimo išmoka, skirta turtui ir (arba) neturtinei draudžiamą įvykio žalai atlyginti (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis). TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (arba) turto vertinimo ataskaitomis, dokumentais, kuriais įrodomos padarytos žalos aplinkybės, faktas ir dydis, nuotraukomis, vaizdo įrašais. Nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija arba šio dokumento skaitmenine kopija, elektronine eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes.

Pagal TPVCAPDĮ 19 straipsnio 9 dalį, jeigu už žalą yra atsakingi keli asmenys, atsakingi draudikai moka išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui proporcingai už žalą atsakingo asmens kaltei.

Žalos, padarytos eismo įvykio metu ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio padarinys, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą reglamentuojančių Taisyklių 17 punkte nustatyta,

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

jog būtinos sąlygos įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimo teisę atlyginti žalą į atsakingą draudiką yra draudžiamąo įvykio fakto buvimas, žalos dydžio nustatymas ir ta aplinkybė, kad nukentėjusiam trečiajam asmeniui nėra atlyginta dėl eismo įvykio padaryta žala ar yra atlyginta tik dalis žalos.

Pagal Taisyklių 6 punktą, eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis eismo įvykio metu padarytos žalos dydžio nustatymą, ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, atsakingo draudiko įgaliotų asmenų ataskaitas arba išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdrausitojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

Taisyklių 23 punkte įtvirtinta TPVCAPDĮ 19 straipsnio 9 dalį atkartojanti ir papildanti nuostata, kad jeigu už padarytą žalą yra atsakingi keli asmenys, atitinkami draudikai moka draudimo išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui proporcingai atsakingo už padarytą žalą asmens kaltei, kuri nustatoma įvertinus eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių vairuotojų pasirašytoje eismo įvykio deklaracijoje ar kitame TPVCAPDĮ 12 straipsnyje nurodytame dokumente užfiksuotą eismo įvykio faktą, aprašytas aplinkybes, nubraižytą schemą ir (arba) kompetentingų teisėsaugos, teisėtvarkos institucijų surašytus dokumentus apie eismo įvykio aplinkybes ir eismo įvykio dalyvių atsakomybę.

Kaip nustatyta Taisyklių 38 punkte, jeigu priimant sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo negauta kompetentingų teisėsaugos ar teisėtvarkos institucijų surašytų dokumentų apie eismo įvykio aplinkybes ir eismo įvykio dalyvių atsakomybę, kadangi eismo įvykio dalyviai nepranešė apie eismo įvykį policijai (Kelių eismo taisyklėse nustatytais atvejais), atsakingas draudikas ar Biuras, spręsdamas draudimo išmokos mokėjimo klausimą ir nustatydamas atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją, vadovaujasi eismo įvykio deklaracijoje nurodyta ir eismo įvykio dalyvių parašais patvirtinta informacija ir nubraižyta schema.

Nagrinėjamu atveju, remdamasis eismo įvykio dalyvių užpildyta eismo įvykio deklaracija, draudikas priėjo prie išvados, kad už eismo įvykio kilimą lygiomis dalimis yra atsakingi abiejų transporto priemonių vairuotojai, ir konstatavo, jog automobilio *Toyota Prius* vairuotojui kilo civilinė atsakomybė už pusę pareiškėjo patirtos žalos. Pareiškėjas su tokiu draudiko vertinimu nesutiko ir teigė, kad policijos pateikti duomenys ir realios įvykio aplinkybės rodo, jog už eismo įvykį visa apimtimi atsakingas *Toyota Prius* vairuotojas. Atsižvelgdamas į pareiškėjo kreipimosi motyvus ir draudiko atsikirtimus į pareiškėjo kreipimąsi Lietuvos bankas atliko ginčo šalių pateiktų duomenų visumos vertinimą.

Iš bylos duomenų matyti, kad eismo įvykio dalyviai po eismo įvykio nesutarė dėl atsakomybės už eismo įvykį, todėl į įvykio vietą buvo iškviešti policijos pareigūnai. Nepaisant to, šiems atvykus į eismo įvykio vietą nesutarimai buvo išspręsti ir eismo įvykio dalyviai nusprendė užpildyti eismo įvykio deklaraciją, kurios 14 langelyje „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ pasirašė abu vairuotojai.

Kasacinis teismas yra konstatavęs, jog nei eismo įvykio deklaracijos apibrėžtis, nei kitos TPVCAPDĮ nuostatos nesuponuoja, kad deklaracijos arba ją atitinkančio dokumento tikslas būtų susitarti dėl už eismo įvykį atsakingo asmens atsakomybės ir (arba) jos sąlygų. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad deklaracijos 14 langelio užpildymas dar nereiškia eismo įvykio dalyvių tikslo siekti teisinių padarinių, t. y. sukurti eismo įvykio dalyvių teises ir pareigas, susijusias su civilinės atsakomybės sąlygų nustatymu. Tai tik reiškia eismo įvykio dalyvio subjektyvų įvykio aplinkybių įvertinimą, t. y. eismo dalyvių nuomonės pateikimą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nuomone, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes (pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija), jis privalo išsamiai iširti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamąo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.²

Vis dėlto pažymėtina, kad minėtoje nutartyje pabrėžiama ir eismo įvykio deklaracijos svarba. Teisinis reguliavimas suponuoja, kad, transporto priemonių valdytojų civilinės

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018.

atsakomybės privalomojo draudimo draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir siekiant nustatyti eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, kai eismo įvykio dalyviai nepranešė apie eismo įvykį policijai, yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas. Kasacinio teismo vertinimu, toks teisinis reguliavimas ne tik sudaro sąlygas su eismo įvykiu susijusiems eismo dalyviams nustatytais atvejais nekviesti policijos į eismo įvykio vietą, bet ir užtikrina nukentėjusio asmens interesų apsaugą, įgalindamas draudiką efektyviai ir be uždelsimo spręsti draudimo išmokos mokėjimo klausimą, kartu užkertama kelią draudikui reikalauti perteklinių dokumentų ar informacijos ir taip nepagrįstai užvilinti su draudimo išmokos išmokėjimu susijusias procedūras.

Taigi, eismo įvykio deklaracija nėra išskirtinę įrodomąją galią turintis ir vienintelis duomuo sprendžiant eismo įvykio dalyvių atsakomybės klausimą, tačiau ji yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas ir kuris gali būti nuginčytas tik remiantis kitų objektyvių duomenų visuma.

Nagrinėjamu atveju svarbu paminėti ir Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos patvirtintą Poziciją dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės³ (toliau – Pozicija), kurioje konstatuota, kad atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Eismo įvykio deklaracija Pozicijoje neapibrėžta kaip besąlygiškai joje nurodytas aplinkybes ir atsakomybę pagrindžiantis dokumentas. Deklaracija gali būti paneigta, tačiau vien subjektyvūs atsakomybę pripažinusio asmens paaiškinimai, nepagrįsti objektyviais įrodymais, nėra pakankami jo atsakomybei paneigti: draudikas turėtų įsitikinti, ar yra objektyvių įrodymų to, kad asmuo iš tiesų nepagrįstai pripažino atsakomybę už padarytą žalą. Minėtais paaiškinimais draudikas gali vadovautis nebent tuo atveju, jei atitinkamu klausimu tarp eismo įvykio dalyvių nėra ginčo.

Nepaisant to, nagrinėjamu atveju objektyvių duomenų, paneigiančių eismo įvykio deklaracijoje nurodytas aplinkybes, nėra. Byloje yra pateikti abiejų eismo įvykio dalyvių paaiškinimai (pokalbių su draudiko specialistais garso įrašai), kuriuos perklaudius nustatyta, kad abiejų eismo įvykio dalyvių paaiškinimai apie įvykį prieštarauja vienas kitam, eismo įvykio dalyviai atsakingu už eismo įvykį laiko vienas kitą, pateikia skirtingus duomenis apie eismo įvykio aplinkybes, kurių patvirtinti ar paneigti remiantis kitais byloje esančiais objektyviais duomenimis nėra galimybės.

Byloje taip pat yra pateiktas nuorašas apie policijos pareigūnų iškvietimą į įvykio vietą, kuriame teigiama, kad policijai buvo nurodyta, jog eismo įvykio dalyviai nesutaria dėl kaltės ir prašo pagalbos eismo įvykio vietoje, tačiau patikrinimo metu nustatyta, kad informacija nepasitvirtino, „kaltininkas akivaizdus, TOYOTA, pildosi eismo įvykio deklaracijas“. Kita vertus, byloje pateiktoje Vilniaus apskrities VPK pažymoje, adresuotoje pareiškėjui, taip pat nurodyta, kad pareiškėjas su kitu eismo įvykio dalyviu eismo įvykio vietoje užpildė eismo įvykio deklaraciją, t. y. sutarė dėl eismo įvykio aplinkybių. Policija nurodė, kad, eismo dalyviams užpildžius eismo įvykio deklaraciją, klausimas dėl administravimo teisės pažeidimo bylos teisenos pradėjimo policijoje nesprendžiamas, o atsakingą už padarytą žalą nustato draudimo bendrovė. Taigi, nors į eismo įvykio vietą atvykęs pareigūnas, pildydamas informaciją apie iškvietimą, nurodė, kad atsakomybę dėl įvykio prisiėmė automobilio *Toyota Prius* vairuotojas, tačiau iš tiesų jokie teisės aktuose nustatyti tyrimai, kurių metu būtų atliekamas objektyvus eismo įvykio aplinkybių ar kaltės dėl eismo įvykio vertinimas, nebuvo atliekami eismo įvykio dalyviams susitarus dėl kaltės ir užpildžius eismo įvykio deklaraciją. Nėra aišku, kokiais duomenimis remdamasis pareigūnas pateikė tokią savo nuomonę, kuri nesutampa su kitais bylos duomenimis (eismo įvykio deklaracija, *Toyota Prius* vairuotojo paaiškinimais).

Pažymėtina, kad kitų objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima įsitikinti, jog eismo įvykio deklaracijoje eismo įvykio dalyvių išreikšta pozicija dėl jų atsakomybės už sukeltą eismo įvykį, nagrinėjant bylą taip pat negauta. Atitinkamai konstatuotina, kad byloje negauta pakankamų duomenų daryti išvadą, kad draudikas turėjo pagrindą pripažinti, jog už eismo įvykį visa apimtimi yra atsakingas automobilio *Toyota Prius* vairuotojas, ir išmokėti pareiškėjui ne pusę, o visus jo patirtus nuostolius atlyginančią draudimo išmoką, todėl pareiškėjo reikalavimas laikytinas nepagrįstu.

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2011 m. gegužės 17 d. posėdyje.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis